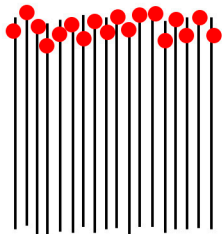

Лєся Маруццак МАРІЯ

Той, хто не був голодним, не зрозуміє, що голод вбиває пам'ять. (Марія Ф.)

Перед вами вигаданий альбом життя дівчинки на ім'я Марія, яка пережила Голодомор 1932-33

ПОВЕРНІТЬ НАПРАВО,
РУХАЙТЕСЬ ПО КОЛУ

1. Моя лялька. *My Doll.*

[Тканина болонья, цифровий друк.
Bologna fabric, digital printing]

2. Візьми аркуш книги “Марія”. *Take a Sheet From “Maria” Book.*

[Інсталяція, змішана техніка.
*Installation, techniques of mixed
media*]

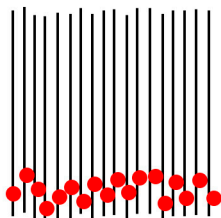
3. Animatas* №1.

[Відео, режисер - Джордж Гупка.
Video, director - George Hupka]

* animātas - лат. «живі»

Lesia Maruschak MARIA

Who hasn't been hungry may not understand, but hunger kills your memory. (Maria F.)

Now you will see an imaginary album of the life of a girl named Maria, who survived the Holodomor of 1932-33.

*TURN RIGHT, MOVE IN
A CIRCLE*

4. Червоні троянди означають зраду. *Red Roses Are For Betrayal.*

[Полотно, цифровий друк. *Canvas,
digital printing*]

5. Винуваті. *Vynovati.*

[Інсталяція, змішана техніка.
Installation, techniques of mixed media]

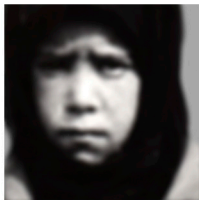
6. Життя. *Life.*

[Полотно, цифровий друк.
Canvas, digital printing]

7. Портрети (2 фото). *Portraits (2 photos).*

[Папір Hahnemühle FineArt Baryta,
панель Dibond®, алюмінієві
рамки, цифровий друк.
*Hahnemühle FineArt Baryta paper
on Dibond®, aluminum frames, digital
printing*]

8. Молитва. *Prayer.*

[Папір Hahnemühle FineArt Baryta, панель Dibond®, алюмінієві рамки, цифровий друк. Hahnemühle FineArt Baryta paper on Dibond®, aluminum frames, digital printing]

5. У пошуках їжі. *Searching For Food.*

[Папір Hahnemühle FineArt Baryta, панель Dibond®, алюмінієві рамки, цифровий друк. Hahnemühle FineArt Baryta paper on Dibond®, aluminum frames, digital printing]

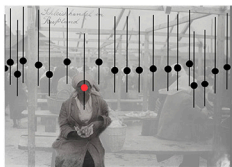
Проходячи повз. *Walking By.*

[Папір Hahnemühle FineArt Baryta, панель Dibond®, алюмінієві рамки, цифровий друк. Hahnemühle FineArt Baryta paper on Dibond®, aluminum frames, digital printing]

Чотири риби на продаж. *Four Fish to Sell.*

[Папір Hahnemühle FineArt Baryta, панель Dibond®, алюмінієві рамки, цифровий друк. Hahnemühle FineArt Baryta paper on Dibond®, aluminum frames, digital printing]

У мене була коза. *I Had A Goat.*

[Папір Hahnemühle FineArt Baryta, панель Dibond®, алюмінієві рамки, цифровий друк. Hahnemühle FineArt Baryta paper on Dibond®, aluminum frames, digital printing]

Шість ніг стоять. *Six Feet Standing.*

[Папір Hahnemühle FineArt Baryta,
панель Dibond®, алюмінієві рамки,
цифровий друк. Hahnemühle
FineArt Baryta paper on Dibond®,
aluminum frames, digital printing]

10. Animatas* №2.

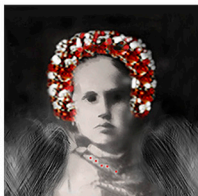
[Відео, режисер - Джордж Гупка.
Video, director - George Hupka

* animātis - лат. «живі»

11. Крила Марії. *Maria's Wings.*

[Тканина болонья, цифровий друк.
Bologna fabric, digital printing]

ПРОЙДІТЬ ДО ВІВТАРЯ В ЦЕНТРІ ЗАЛИ ДО
ЗАВЕРШАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ ВИСТАВКИ.

*GO TO THE ALTAR IN THE CENTER OF THE
HALL TO THE FINAL PART OF THE EXHIBITION.*

12. Моя лялька. *Моя лялька.*

[Шовк, цифровий друк.
Silk, digital printing]

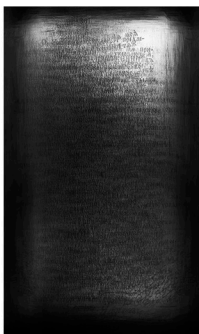
Сніп. *Snip.*

[Шовк, цифровий друк.
Silk, digital printing]

Молитва. *Molytva.*

[Шовк, цифровий друк.
Silk, digital printing]

Про «Марію»

Проект «Марія» увічнює пам'ять жертв Голодомору 1932-1933 років. Центральним елементом виставки є образ дівчинки, яка вижила в роки геноциду. А мільйони українців - ні.

Ця виставка - вигаданий альбом життя Марії, в якому мисткиня намагається показати ілюзорне відчуття порядку, водночас вказуючи на жах, що насувається. Зображення, схожі на свинець, отримано в результаті трудомісткого процесу з використанням попелу, пігментів, пергаменту, воску та повсті. Вони виражають відчуття голоду, коли тіло перетворюється на шкіру та кістки, а дух руйнується. Виставка є пересувним меморіалом. Вона пропонує відвідувачам відчути неспроможність осягнути викорінення людського життя в грандіозних масштабах.

Яка ідея?

Виставка містить такі об'єкти: фотографії, інсталяції та відео. У проєкті використано три серії зображень: RED (ЧЕРВОНИЙ), TRANSFIGURATION (ВИДОЗМІНА) та COUNTING (ПІДРАХУНОК).

TRANSFIGURATION, або **ВИДОЗМІНА** оприявнює концепти відсутності/присутності, втрати, голодування та зникнення. Мисткиня досліджує тут процес переходу від одного стану до іншого.

RED, або **ЧЕРВОНИЙ**. Друга серія була натхненна Марією Ф., яка пережила Голодомор та нині проживає в Канаді. Її історія персоналізує подію Голодомору, зосереджуючи увагу на особистій історії однієї родини. Серія складається з вигаданих елементів, які зібрано воедино, щоб розповісти історію маленької дівчинки.

COUNTING, або **ПІДРАХУНОК** досліджує викорінення життя в надвеликих масштабах. Відправним пунктом для мисткині слугували щоденники Александра Вінербергера й жахи, описані в них. Чіткість зображень цієї серії була зменшена шляхом накладання непрозорого шару, це зробило їх схожими на мармурові таблички-рахівниці. Червоні кружечки на фото є спробою персоналізувати людські загибелі, що зникають у масових похованнях та забуваються історією.

About MARIA

Project MARIA memorializes victims of the Holodomor of 1932-33. At its center is a single vernacular image of a young girl who survived the genocide. While millions of Ukrainians did not.

This exhibition is a fictional album of Maria's life which shows an illusionary sense of order while pointing to the impending horror. Lead-like images derived from a laborious process and the use of ash, pigments, parchment, wax and felt express the feeling of starvation – the body transformed into skin and bone – the spirit destroyed. The exhibition serves as a mobile memorial. It offers visitors to feel an inability to grasp the eradication of human life on such massive scales.

What is the idea?

The exhibition contains photos, installations and videos. The project utilizes three kinds of images from series entitled RED, TRANSFIGURATION, and COUNTING.

TRANSFIGURATION series manifest concepts of absence, presence, deprivation, starvation, and erasure. The process of change from one state to another is being explored by the artist.

The second series RED was inspired by Maria F., a survivor who was a young girl during the Holodomor and who currently resides in Canada. Her story personalises the event by centering it upon the discreet experience of a family. Fictional fragments were assembled in this series to tell the story of a young girl.

In the third series, COUNTING, the artist explores the eradication of life on mass scales. The point of departure for the images was the diary of Alexander Wienerberger and the horror he describes there. The clarity of the images in this series was obliterated by imposing an opaque layer, like the white marble counting tablet, while red graphic elements represent the stones used for counting. They are an attempt to personalize the loss of life which disappears into mass graves and are abandoned by history.

Для створення цих зображень було використано знімки-полароїди, знімки екрану комп'ютера, цифрові файли автентичних фотографій Голодомору, скани, знімки iPhone та цифрові копії тривимірних архівних об'єктів. Під час роботи з ними мисткиня вдавалася до елементів перформансу: писала по зображеннях грудками попелу, затоплювала їх воском, наносила слова старослов'янською мовою, які при окисненні можуть проявлятися. Фотографії, представлені в Музеї, є результатами цих нашарувань, надрукованими на полотні та шовку.

Мета художниці - кинути виклик традиційним уявленням про меморіали (документальні, художньо статичні та фіксовані в часі) шляхом створення спільного досвіду між відвідувачем та роботами; спонукати (колективну) пам'ять і створити простір для глядача, де він зміг би відчутися історію Голодомору.

Про авторку

Леся Марущак – мисткиня, творчість якої спирається на дослідження пам'яті й ідентичності, краси, чуттєвості й глибинних емоційних відчуттів. Вона працює з фотографією, текстом, відео та звуком. Народилася в Алвені (Канада) 1961 року. Навчалася в Саскачеванському університеті, пізніше - в Університеті Оттави. Зараз живе і працює у містах Альвена й Оттава в Канаді. У своїй практиці авторка зіставляє історичні та сучасні події, артефакти й процеси, щоб вказати на актуальні проблеми соціальної справедливості та прав людини. Мисткиня ставить до фотографії як середовища діалогу, необхідного для обговорення минулого та сьогодення, особистого та соціального, документування та інтерпретації.

Роботи Лесі Марущак були багаторазово експоновані та представлені на міжнародному рівні. Її твори є в колекціях Музею мистецтв Метрополітен, Європейського дому фотографії в Парижі, Бостонського Атенеуму, Стенфордського університету, Колумбійського університету та Бібліотеки Конгресу.

For these images Polaroids, computer screenshots, digital files of authenticated Holodomor photographs, scans, iPhone shots and digital captures of three-dimensional archival objects were used. While working with them the artist implemented performative elements: waxed, ashed, pigmented, unglazed them. Photographs shown in the Museum are the results of these layers printed on silk and canvas.

This corresponds the aim of the artist to challenge traditional notions of memorials – which are often documentary in nature, artistically static and fixed in time – by creating a shared experience between a visitor and the works; facilitate (collective) memory making and create a space for the viewer to feel the famine in Soviet Ukraine and become creator of history.

About the artist

Lesia Maruschak is a research-based artist working with photography, text, video and sound. She was born in Alvena (Canada) in 1961. She studied at University of Saskatchewan, later - at University of Ottawa. Now she spends her time between Alvena and Ottawa, Canada. In her practice she juxtaposes historical and contemporary events, materials, and processes to question photography's potential to reanimate history and point to current social justice and human rights issues. Maruschak approaches photography as a dialogic medium to negotiate past and present, personal and social, documentation and interpretation. Her work has been shown widely and published internationally. Institutions holding her work include the Metropolitan Museum of Art, the Maison Européenne de la Photographie, Boston Athenaeum, and the Stanford University, Columbia University, and the Library of Congress.

Її роботи увійшли до понад 50 персональних та групових виставок в 9 країнах, включно з виставками Getxophoto Post Conflict Reframing A Dialogue (Іспанія, 2018), V Бієнале образотворчого мистецтва і документальної фотографії (Іспанія, 2018), Fotofilmic (Лос-Анджелес, Сеул, Ванкувер, 2019), Turchin Visual Arts Centre (США, 2020).

In three years of practice her works are part of over 50 solo and group photographic exhibitions in nine countries, including 2018 Getxophoto Post Conflict Reframing A Dialogue (Spain), 2018 5th Biennial of Fine Art & Documentary Photography (Spain), Fotofilmic 2019 (Los Angeles, Seoul, Vancouver), 2020 Turchin Visual Arts Centre (USA).

www.lesiamaruschak.com

Виставка експонується за підтримки Світового конгресу українців.

The exhibition was possible due to support of Ukrainian World Congress.

20.11.2020-31.03.2021

Національний музей
Голодомору-геноциду
м. Київ,
вул. Лаврська 3

*National Museum of the
Holodomor-Genocide
Kyiv,
3 Lavrska*